

**Відкритий недержавний пенсійний фонд
„Кремінь”**

**ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК,
ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2019 РОКУ**

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Зміст

1. РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ВІДПОВІДНО ДО МСБО 26 «ЗВІТНІСТЬ ЩОДО ПРОГРАМ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»	4
1.1. Звіт про наявні чисті активи, призначені для виплат	4
1.2. Звіт про зміни в чистих активах, наявних для виплат	5
1.3. Інвестиційний портфель	7
1.4. Інформація про пенсійний фонд та програми пенсійного забезпечення	7
1.4.1. Інформація про Фонд	7
1.4.2. Опис програми пенсійного забезпечення Фонду	9
2. ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ, ЗАТВЕРДЖЕННЯ І ПОДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ	10
2.1. Ідентифікація фінансової звітності	10
2.2. Валюта подання звітності та функціональна валюта, ступінь округлення	11
2.3. Концептуальна основа фінансової звітності	11
2.4. Припущення про безперервність діяльності	11
2.5. Рішення про затвердження фінансової звітності	11
3. СУТТЄВІ ПОЛОЖЕННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ	11
3.1. База, використана для оцінки активів	11
3.2. Суттєві облікові політики	12
3.4. Відповідність облікової політики звітного та попереднього періодів	18
3.5. Інформація про добровільні зміни в обліковій політиці	18
4. ІСТОТНІ ОБЛІКОВІ СУДЖЕННЯ, ОЦІННІ ЗНАЧЕННЯ І ПРИПУЩЕННЯ	18
4.1. Опис операційного середовища та економічної ситуації	18
4.2. Основні припущення, оцінки та судження	19
4.2.1. Судження щодо операцій, подій або умов за відсутності конкретних МСФЗ	19
4.2.2. Судження щодо справедливої вартості активів Фонду	19
5. РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ СПРАВЕДЛИВОЇ ВАРТОСТІ	20
5.1. Методики оцінювання та вхідні дані, використані для складання оцінок за справедливою вартістю	20
5.2. Рівень ієрархії справедливої вартості, до якого належать оцінки справедливої вартості	22
5.3. Переміщення між рівнями ієрархії справедливої вартості	22
5.4. Інші розкриття, що вимагаються МСФЗ 13 «Оцінка справедливої вартості»	22
6. НОВІ СТАНДАРТИ, РОЗ'ЯСНЕННЯ ТА ПОПРАВКИ ДО ЧИННИХ СТАНДАРТІВ ТА РОЗ'ЯСНЕНЬ, ЯКІ ВПЕРШЕ ЗАСТОСОВАНІ ФОНДОМ	22
6.1. Стандарти, що набули чинності	22
7. РЕКЛАСИФІКАЦІЇ У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ ЗА ЗВІТНИЙ РІК ПОРІВНЯНО З ФІНАНСОВОЮ ЗВІТНІСТЮ ПОПЕРЕДНЬОГО РОКУ ТА ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК	27

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

8. РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ, ЩО ПІДТВЕРДЖУЄ СТАТТІ, ПОДАНІ У ЗВІТНОСТІ	27
8.1. Грошові кошти та їх еквіваленти	27
8.2. Фінансові інвестиції	27
8.3. Дебіторська заборгованість	27
8.4. Кредиторська заборгованість та поточні забезпечення	28
8.5. Інші фінансові доходи	28
8.6. Інші доходи	28
8.7. Інші витрати	28
8.8. Адміністративні витрати	28
8.9. Пенсійні внески та виплати учасникам	28
9. РОЗКРИТТЯ ІНШОЇ ІНФОРМАЦІЇ	29
9.1. Операції з пов'язаними сторонами	29
9.2. Умовні зобов'язання та невизнані контрактні зобов'язання	29
9.3. Судові процеси	29
9.4.1. Кредитний ризик	29
9.4.2. Ринковий ризик	30
9.4.5. Ризик ліквідності	31
9.5. Події після звітної дати	32

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

1. РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ВІДПОВІДНО ДО МСБО 26 «ЗВІТНІСТЬ ЩОДО ПРОГРАМ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»

1.1. Звіт про наявні чисті активи, призначені для виплат

Одиниця виміру, тис. грн.

Назва	Код	Дані на початок звітного періоду	Наростаючим підсумком на кінець звітного періоду
1	2	3	4
Частина перша			
Грошові кошти, розміщені на вкладних (депозитних) банківських рахунках, з них:	10	64	91
у тому числі ошадні (депозитні) сертифікати банків	11	0	0
Цінні папери, дохід за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України,	20	66	100
Акції українських емітентів	30	1	0
Дебіторська заборгованість (р. 41), з них:	40	1	1
заборгованість з нарахованих дивідендів, відсотків за депозитами та купонів за облігаціями	41	1	1
Загальна сума інвестицій фонду (р.010+р.020+р.030+р.040+р.050+р.060+р.070+р.080+р.090+ р.100+р.110+р.120)	50	132	192
Кошти на поточному рахунку	60	0	0
Загальна вартість активів фонду (р.50+р.60)	70	132	192
Частина друга			
Заборгованість з відшкодування нарахованих, але не здійснених оплат витрат недержавного пенсійного фонду (р.81+р.81+р.82+р.83+р.84+р.85), в тому числі	80	1	1
Витрати на оплату послуг з адміністрування пенсійного фонду	81	0	0
Винагорода за надання послуг з управління активами пенсійного фонду	82	0	0
Оплата послуг зберігача	83	0	0
Оплата послуг з проведення планових аудиторських перевірок пенсійного фонду	84	0	0
Оплата послуг, пов'язаних із здійсненням операцій з пенсійними активами, які надаються третіми особами	85	0	0
Загальна сума зобов'язань фонду	90	1	1
Чиста вартість активів фонду (р.150- р.200)	100	131	191

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

1.2. Звіт про зміни в чистих активах, наявних для виплат

Одиниця виміру, тис. грн.

Назва	Код	Дані на початок звітного періоду	Всього за останній квартал звітного періоду	Наростаючим підсумком на кінець звітного періоду
1	2	3	4	5
Чиста вартість пенсійних активів на початок звітного періоду	1	x	x	131
Частина перша				
Пенсійні внески від фізичних осіб (р.11+р.12), з них	10	88	42	42
від учасників, які є вкладниками	11	88	42	42
від третіх осіб (подружжя, діти, батьки)	12	0	0	0
Пенсійні внески від фізичних осіб-підприємців	20	0	0	0
Пенсійні внески від юридичних осіб (р.31+р.32+р.33), з них	30	26	0	0
від засновника недержавного пенсійного фонду	31	26	0	0
від роботодавця - платника	32	0	0	0
від професійного об'єднання	33	0	0	0
Переведено кошти фізичної особи до недержавного пенсійного фонду (р.41+р.42), з них	40	0	0	0
від банку	41	0	0	0
від іншого недержавного пенсійного фонду	42	0	0	0
Всього (р.10+р.20+р.30 +р.40)	50	114	42	42
2. Виконання зобов'язань перед учасниками недержавного пенсійного фонду				
Здійснено пенсійних виплат учасникам (р.061+р.062)	60	0	0	0
пенсійні виплати на визначений строк	61	0	0	0
одноразові пенсійні виплати	62	0	0	0
Загальний обсяг виконаних та нарахованих зобов'язань перед учасниками (р.060)	70	0	0	0
Частина II				
Дохід (втрати) від управління активами пенсійного фонду:				
1. Прибуток (збиток) від здійснення операцій з активами пенсійного фонду:				
Цінні папери, дохід за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України (р.81+р.82):	80	8	6	4
дохід від продажу	81	15	0	0
переоцінка	82	-7	6	4
Акції українських емітентів (р.90+р.91):	90	-1	0	0
дохід від продажу	91	0	0	0
переоцінка	92	-1	0	0
Списання кредиторської заборгованості	100	0	0	0
іншими активами, не забороненими законодавством України (з розбивкою за видами активів)	110	-9	0	0
назва		-9	0	0
Всього (р.80+р.90+р.100+р.110)	120	-2	6	4

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

2. Пасивний дохід, отриманий на активи недержавного пенсійного фонду:				
Дохід (втрати) від коштів, розміщених на вкладних (депозитних) банківських рахунках,	130	22	4	11
Дохід від боргових цінних паперів (р.141):	140	16	0	13
цінних паперів, дохід за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України	141	16	0	13
Дивіденди від (р.151+р.152):	150	0	0	0
акцій українських емітентів	151	0	0	0
акцій іноземних емітентів	152	0	0	0
Всього (р.130+р.140+р.150)	160	38	4	24
3. Інші доходи (втрати) недержавного пенсійного фонду	170	0	0	0
4. Витрати, що відшкодовуються за рахунок пенсійних активів				
Витрати на оплату послуг з адміністрування недержавного пенсійного фонду (р.181+р.182+р.183) з них:	180	9	1	5
послуги з адміністрування недержавного пенсійного фонду	181	9	1	5
рекламні послуги	182	0	0	0
витрати на оприлюднення інформації про діяльність недержавного пенсійного фонду	183	1	0	0
Винагорода за надання послуг з управління активами недержавного пенсійного фонду	190	9	1	5
Оплата послуг зберігача	200	1	0	0
Оплата послуг з проведення планових аудиторських перевірок недержавного пенсійного фонду	210	0	0	0
Оплата послуг, пов'язаних із здійсненням операцій з пенсійними активами, які надаються третіми особами (р.221), з них:	220	1	0	0
послуг торговців цінними паперами (посередника)	221	1	0	0
Загальна сума витрат, що відшкодовані за рахунок пенсійних активів (р. 380 + р. 390 + р. 400 + р. 410 + р. 420 + р. 430)	230	20	3	10
Прибуток (збиток) від інвестування активів недержавного пенсійного фонду (р. 120 + р. 160) - р. 230	240	16	7	18
Чиста вартість пенсійних активів на кінець звітного періоду (частина р.050-р.70+р.450)	2	x	x	191
Зміна чистої вартості пенсійних активів (рядок 2-рядок 1)	3	x	x	60

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

1.3. Інвестиційний портфель

Одиниця виміру, тис. грн.

№ з/п	Найменування показника	Балансова вартість на 31.12.2019	Частка у загальній балансовій вартості активів
		тис. гривень	%
1	Активи НПФ всього, в т.ч.	192	100,00
1.1.	Депозитні рахунки у банківських установах	91	47,38
1.1.2.	АТ "ПУМБ"	11	5,92
1.1.3.	АБ "УКРГАЗБАНК"	13	6,70
1.1.4.	АТ "Ідея Банк"	17	8,90
1.1.5.	АТ "Ощадбанк"	19	9,90
1.1.6.	АТ "ТаскомБанк"	18	9,25
1.1.7.	АТ "Кредит Дніпро"	13	6,71
1.2.	Поточні рахунки у банку-зберігачу	0	0,12
1.3.	Акції	0	0,21
1.3.1.	АТ "Донбасенерго"	0	0,13
1.3.2.	АТ "Укрнафта"	0	0,08
1.4.	Облігації державні	100	51,81
1.4.1.	Міністерство фінансів України UA4000200174	64	33,32
1.4.2.	Міністерство фінансів України UA4000195176	32	16,86
1.4.3.	Міністерство фінансів України UA4000197040	3	1,63
1.5.	Дебіторська заборгованість по нарахованим відсоткам	1	0,48

1.4. Інформація про пенсійний фонд та програми пенсійного забезпечення

1.4.1. Інформація про Фонд

Найменування Фонду:

українською мовою повне: Відкритий недержавний пенсійний фонд „Кремінь”;

українською мовою скорочене: ВНПФ „Кремінь”;

російською мовою повне: Открытый негосударственный пенсионный фонд «Кремень»;

російською мовою скорочене: ОНПФ „Кремінь”;

англійською мовою повне: non-governmental open pension fund “Kremen”;

англійською мовою скорочене: NGOFP “Kremen”

Юридичний статус Фонду

Відкритий недержавний пенсійний фонд „Кремінь” (далі – Фонд) є юридичною особою з моменту його державної реєстрації. Фонд був створений рішенням засновника Фонду. Дата первинної реєстрації Фонду: 04.10.2005 року.

Ідентифікаційний код юридичної особи (Фонду): 33403482

Місцезнаходження Ради Фонду: 01021, м. Київ, вул. Інститутська, буд. 19 - б, кв. 33

Вид Фонду – відкритий, тобто це недержавний пенсійний фонд, засновниками та вкладниками якого можуть бути будь-які юридичні особи (крім тих, діяльність яких фінансується за рахунок державного бюджету України чи місцевих бюджетів).

Фонд має самостійний баланс, рахунки у зберігача, печатку, штампи та бланки зі своїм найменуванням, власну символіку.

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Фонд включено до державного реєстру фінансових установ, які надають фінансові послуги на ринку недержавного пенсійного забезпечення 24.10.2006 року, реєстраційний номер 12100733, серія та номер свідоцтва – ПФ № 83.

Засновники Фонду:

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "КРЕМІНЬ" - ідентифікаційний код за ЄДРПОУ 24559002, місцезнаходження: 03040, м. Київ, проспект Голосіївський, буд. 70

Мета діяльності Фонду

Фонд створений для провадження діяльності з недержавного пенсійного забезпечення шляхом накопичення пенсійних внесків на користь учасників Фонду з подальшим управлінням пенсійними активами, а також здійснення пенсійних виплат учасникам Фонду у визначеному Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення» порядку.

Предмет діяльності Фонду

Предметом діяльності Фонду є сукупність організаційних, юридичних та інших передбачених чинним законодавством України дій, спрямованих на здійснення недержавного пенсійного забезпечення учасників Фонду з метою отримання ними додаткових до загальнообов'язкового державного пенсійного страхування пенсійних виплат.

Органи управління Фонду

Вищим органом Фонду є загальні збори його засновників.

Органом управління Фонду є Рада Фонду. Станом на 31.12.2019 року рада Фонду складалась з 5 осіб: Гарагуля Сергій Іванович (Голова Ради), Шрамко Ельвіра Пилипівна (секретар Ради), Федін Олег Михайлович, Сідорова Тетяна Анатоліївна, Келембет Ірина Ігорівна.

Рада фонду є єдиним регулярно діючим органом управління Фонду, що здійснює контроль за поточною діяльністю Фонду та вирішує основні питання його роботи. Засідання Ради Фонду проводяться періодично (не рідше ніж раз на квартал).

Створення інших органів управління Фонду заборонено.

Фінансові установи, що обслуговують Фонд:

Адміністратор Фонду - ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ АДМІНІСТРАТОР ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ" (надалі Адміністратор). Адміністратор Фонду виконує свої обов'язки на підставі договору про адміністрування недержавного пенсійного фонду № 00000105КА від 18.01.2005 року. Ліцензія на провадження діяльності з адміністрування недержавних пенсійних фондів, серія АБ № 115963 від 18 грудня 2007 року, видана відповідно до рішення Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг про видачу ліцензії № 151 від 11.12.2007. Термін дії ліцензії: з 13.12.2007 - безстроковий.

Код за ЄДРПОУ 32800088. Місцезнаходження Адміністратора Фонду: 04119, м. Київ, вул. Білоруська, 23, літ. «А», контактний телефон +38 (044) 207- 02-97

Компанія з управління активами – Приватне акціонерне товариство «Компанія з управління активами «Альтера Ессет Менеджмент» (надалі КУА). Компанія з управління активами виконує свої обов'язки на підставі договору про управління активами недержавного пенсійного фонду № КУА-10/07 від 11.07.2007 р. Ліцензія на здійснення професійної діяльності на фондовому ринку – діяльності з управління активами інституційних інвесторів (діяльності з управління активами), серія АВ, № 617849, видана Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку 06.04.2012 р. відповідно до рішення № 255 від 26.03.2012 р. Термін дії ліцензії: з 07.04.2012 р. - необмежений.

Код за ЄДРПОУ 32658026. Місцезнаходження Компанії з управління активами Фонду: 03040, м. Київ, проспект Голосіївський, 70, офіс 403, контактний телефон +38 (044) 227-50-05

Банк-зберігач - Публічне акціонерне товариство «УкрСиббанк». Банк-зберігач виконує свої обов'язки на підставі договору про обслуговування недержавного пенсійного фонду зберігачем № 230713-ПФ-032936 від 11.09.2014 р. Ліцензія на здійснення професійної діяльності на фондовому ринку – депозитарної діяльності, діяльності із зберігання активів пенсійних фондів, серія АЕ, № 286558, видана Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку 08.10.2013 р. Термін дії ліцензії: з 12.10.2013 р. - необмежений.

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Код за ЄДРПОУ 09807750. Місцезнаходження Банка-Зберігача Фонду: 61001, м. Харків, проспект Московський, 60, контактний телефон +38 (057) 738-80-54.

1.4.2. Опис програми пенсійного забезпечення Фонду

Працедавці та вкладники Фонду

Працедавцями Фонду є 1 юридична особа. Фонд здійснює недержавне пенсійне забезпечення персоналу цих підприємств, що є вкладниками, на користь своїх працівників. Недержавною пенсійною програмою охоплені всі працівники цих підприємств, які працюють на умовах трудового законодавства відповідно до колективних договорів підприємств.

Станом на 31.12.2019 р. недержавний пенсійний фонд обслуговує 7 учасників-працівників підприємств-вкладників.

Учасники Фонду

Учасниками Фонду є фізичні особи, на користь яких сплачуються (сплачувалися) пенсійні внески до Фонду і які мають право на отримання пенсійних виплат або отримують такі виплати на умовах і в порядку, визначених пенсійним контрактом та договором про виплату.

Кількість учасників на 31.12.2019 р. становить 7.

Тип пенсійної програми з визначеними внесками

Вкладники пенсійної програми роблять до Фонду внески на добровільних умовах. Працедавці можуть робити внески як фіксовані суми, або як відсоток від заробітної плати. Розмір внесків визначений у пенсійній програмі.

Умови припинення пенсійної програми

Враховуючи добровільний порядок накопичення, пенсійна програма участі у Фонді може бути припинена по ініціативі вкладника у будь-який момент часу. При цьому працівники такого працедавця можуть залишатися учасниками Фонду, та, за бажанням, укласти пенсійні контракти на свою користь та самостійно продовжувати пенсійне накопичення.

Порядок укладення пенсійних контрактів з Фондом

Пенсійний контракт є договором між Фондом та його вкладником, який укладається від імені Фонду його Адміністратором, та згідно з яким здійснюється недержавне пенсійне забезпечення учасника Фонду за рахунок пенсійних внесків такого вкладника. Пенсійний контракт укладається у письмовій формі. Учасникам по такому контракту надається примірник, який включає їх особисті дані.

Пенсійні схеми, порядок внесення змін до них та їх скасування

Умови та порядок недержавного пенсійного забезпечення, що здійснюється Фондом, визначаються пенсійними схемами, які розробляються з дотриманням вимог Закону, інших нормативно-правових актів з питань недержавного пенсійного забезпечення та Статуту.

Фонд використовує дві пенсійні схеми:

Пенсійна схема № 1 «Корпоративна»

Пенсійна схема № 2 «Приватна»

Всі пенсійні схеми визначають умови та порядок здійснення пенсійних внесків до Фонду.

Сума пенсійних коштів, що належить кожному учаснику Фонду, визначається множенням кількості одиниць пенсійних активів Фонду, облікованих на індивідуальному пенсійному рахунку його учасника, на чисту вартість одиниці пенсійних активів Фонду та відображається на індивідуальному пенсійному рахунку учасника Фонду. Сума пенсійних коштів усіх учасників пенсійного Фонду дорівнює чистій вартості активів останнього. Чиста вартість активів Фонду, кількість одиниць його пенсійних активів та чиста вартість одиниці пенсійних активів Фонду визначаються щоденно.

Пенсійні внески до Фонду

Пенсійні внески – грошові кошти, сплачені вкладником до Фонду в розмірі та порядку, установленому пенсійним контрактом, укладеним з Фондом згідно з умовами обраної пенсійної схеми. Максимальний розмір пенсійних внесків не обмежується. Пенсійні внески сплачуються лише в національній валюті України, а у випадках, передбачених законодавством України, в іноземній валюті за офіційним обмінним курсом Національного банку України, що діяв на

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

момент сплати, шляхом готівкових та(або) безготівкових розрахунків. Юридичні особи сплачують пенсійні внески лише в безготівковій формі.

Пенсійні внески сплачуються перерахуванням відповідних грошових сум на поточні рахунки Фонду у його Зберігача. Розмір та порядок сплати пенсійних внесків встановлюється пенсійним контрактом відповідно до обраної пенсійної схеми.

Пенсійні активи Фонду

Пенсійні активи – активи Фонду, сформовані виключно внаслідок пов'язаної з провадженням ним діяльності з недержавного пенсійного забезпечення.

Пенсійні активи Фонду складаються із:

- 1) активів у грошових коштах;
- 2) активів у цінних паперах;
- 3) інших активів згідно із законодавством.

Інвестиційна діяльність з активами Фонду здійснюється відповідно до його Інвестиційної декларації та вимог Закону «Про недержавне пенсійне забезпечення».

Інвестиційна декларація

Інвестиційна декларація є документом, який визначає інвестиційну політику Фонду. Інвестиційна декларація Фонду затверджена Радою Фонду 12.12.2012 року (протокол № 9) та містить загальні обмеження для забезпечення збереження та примноження пенсійних активів учасників Фонду. Рада Фонду регулярно переглядає інвестиційну діяльність Фонду та інвестиційну декларацію. Зміни та доповнення до інвестиційної декларації розробляються та затверджуються Радою Фонду.

Використання пенсійних активів Фонду

Пенсійні активи, що накопичуються у Фонді, використовуються для цілей його інвестиційної діяльності, виконання зобов'язань Фондом перед його учасниками та оплати витрат, пов'язаних зі здійсненням недержавного пенсійного забезпечення з урахуванням обмежень, встановлених законодавством.

Основні показники діяльності Фонду

- ✓ Чисті активи Фонду на 31.12.2019 року – 191 тис. грн.
- ✓ Чисті активи Фонду на 31.12.2018 року – 131 тис. грн.
- ✓ Приріст чистих активів Фонду за 2019 рік – 60 тис. грн (+45,8 %).
- ✓ Загальна сума надходжень пенсійних внесків за 2019 рік становила 42 тис. грн.
- ✓ Інвестиційний прибуток, отриманий від зміни чистої вартості активів Фонду, та розподілений між учасниками Фонду в 2019 році, становить 18 тис. грн.
- ✓ Чиста вартість одиниці пенсійних активів Фонду станом на 31.12.2019 року – 1,299821
- ✓ Чиста вартість одиниці пенсійних активів Фонду станом на 31.12.2018 року – 1,161001
- ✓ Приріст чистої вартості одиниці пенсійних активів (дохідність Фонду) за 2019 рік –11,96 %.

2. ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ, ЗАТВЕРДЖЕННЯ І ПОДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

2.1. Ідентифікація фінансової звітності

Відповідно МСБО 1 «Подання фінансової звітності» фінансова звітність Фонду є фінансовою звітністю загального призначення, яка має на меті задовольнити потреби користувачів, які не можуть вимагати складати звітність згідно з їхніми інформаційними потребами. Метою фінансової звітності є надання інформації про фінансовий стан, фінансові результати діяльності та грошові потоки Фонду, яка є корисною для широкого кола користувачів у разі прийняття ними економічних рішень

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

2.2. Валюта подання звітності та функціональна валюта, ступінь округлення

Валюта подання звітності відповідає функціональній валюті, якою є українська гривня. Фінансова звітність складена у тисячах гривень, округлених до цілих тисяч (п. 51 МСБО 1 «Подання фінансової звітності»).

2.3. Концептуальна основа фінансової звітності

Концептуальною основою фінансової звітності Фонду за рік, що закінчився 31 грудня 2019 року, є Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), включаючи Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО) та Тлумачення (КТМФЗ, ПКТ), видані Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (РМСБО), в редакції чинній на 01 січня 2019 року, що офіційно оприлюднені на веб-сайті Міністерства фінансів України.

Підготовлена фінансова звітність чітко та без будь-яких застережень відповідає всім вимогам чинних МСФЗ з врахуванням змін, внесених РМСБО станом на 01 січня 2019 року, дотримання яких забезпечує достовірне подання інформації в фінансовій звітності, а саме, доречної, достовірної, зіставної та зрозумілої інформації

2.4. Припущення про безперервність діяльності

Відповідно до вимог п. 25 МСБО 1 «Подання фінансової звітності» ця фінансова звітність була підготовлена на основі припущення про безперервність діяльності, відповідно до якого реалізація активів і погашення зобов'язань відбувається в ході звичайної діяльності. Фінансова звітність не включає коригування, які необхідно було б провести в тому випадку, якби Фонд не міг продовжити провадження фінансово-господарської діяльності відповідно до принципів безперервності діяльності.

2.5. Рішення про затвердження фінансової звітності

Випуск фінансової звітності Фонду за 2019 рік буде затверджений рішенням Ради Фонду після проведення аудиторської перевірки фінансової звітності Фонду та отримання аудиторського звіту. Після затвердження фінансової звітності Фонду за 2019 рік Радою Фонду вона може бути оприлюднена.

3. СУТТЄВІ ПОЛОЖЕННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ

3.1. База, використана для оцінки активів

Інвестиції Фонду відображаються за справедливою вартістю. Щодо ринкових цінних паперів, тобто тих, операції з якими відбуваються з достатньою частотою та в достатньому обсязі, щоб надавати інформацію про ціноутворення на безперервній основі, то справедливою вартістю є ринкова ціна. Щодо цінних паперів, для яких активний ринок відсутній, справедлива вартість розраховується з використанням інших методів оцінки фінансових інструментів, дозволених МСФЗ 13 «Оцінки за справедливою вартістю».

Такі методи оцінки включають використання біржових котирувань на неактивних ринках або даних про поточну ринкову вартість іншого аналогічного за характером інструменту, аналіз дисконтованих грошових потоків або інші моделі визначення справедливої вартості. Передбачувана справедлива вартість фінансових активів і зобов'язань визначається з використанням наявної інформації про ринок і відповідних методів оцінки.

Ринкова вартість належних Фонду цінних паперів, що обертаються більш як на одному організаторі торгівлі, для розрахунку вартості активів оцінюється на дату розрахунку вартості активів за біржовим курсом на основному (найсприятливішому) ринку.

Стосовно інвестицій, щодо яких оцінити справедливую вартість неможливо, у кожному випадку розкриваються причини, з яких не використовується справедлива вартість. Ті цінні папери, які мають фіксовану вартість погашення та були придбані для виконання зобов'язань згідно з програмою пенсійного забезпечення або певних її частин, відображаються за сумами, що

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

базуються на їх остаточній вартості погашення, припускаючи існування постійної норми прибутку до строку погашення.

Стосовно інвестицій, таких як сукупне право на власність підприємства, оцінити справедливу вартість яких неможливо, у кожному випадку здійснюється розкриття причин того, чому не використовується справедлива вартість.

3.2. Суттєві облікові політики

3.2.1. Облікові політики – це конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практика, затверджені Радою Фонду та застосовані ним при складанні та поданні фінансової звітності. При виборі облікових політик Фонд використовував таку редакцію МСФЗ, яка є актуальною на дату складання фінансової звітності.

Якщо приймається рішення про дострокове застосування нововведеного МСФЗ (за умови, що МСФЗ дозволяє дострокове застосування), Рада Фонду вносить доповнення до облікових політик, і вони застосовуються для складання фінансової звітності. Прийнята облікова політика Фонду застосовується послідовно для аналогічних операцій, інших подій та умов, якщо тільки конкретний МСФЗ спеціально не вимагатиме або не дозволить розподіл статей за категоріями, для яких можуть застосовуватися різні облікові політики.

3.2.2. Облікова політика Фонду встановлена відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності.

У 2017 році з метою впорядкування і одноманітного застосування норм Міжнародних стандартів фінансової звітності і податкового законодавства України Радою Фонду були внесені зміни до Облікової політики Фонду у частині визнання доходів і витрат від зміни чистої вартості активів Фонду.

Відповідно до пункту 1 статті 51 Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення», сума пенсійних коштів усіх учасників пенсійного фонду дорівнює чистій вартості активів пенсійного фонду, а сума пенсійних коштів, що належить кожному учаснику фонду, визначається шляхом множення кількості одиниць пенсійних активів фонду, облікованих на індивідуальному пенсійному рахунку учасника фонду, на чисту вартість одиниці пенсійних активів фонду та відображається на індивідуальному пенсійному рахунку учасника фонду. Тобто, зміна чистої вартості активів є зміною суми пенсійних коштів недержавного пенсійного фонду, а отже зміною розміру коштів, що належать кожному учаснику фонду і підлягають виплаті останньому у визначений час. Отже і за своєю суттю, і відповідно до порядку відображення у фінансовій звітності, пенсійні кошти є фінансовими зобов'язаннями, що носять довгостроковий характер, тобто фінансовими інструментами, а зміна їх розміру призводить або до збільшення витрат (збільшення зобов'язань відповідно до Концептуальної основи МСФЗ пенсійного фонду або до збільшення доходу (зменшення зобов'язань).

План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. N 291 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 9 грудня 2011 р. N 1591) (далі – Наказ №291) не визначає спеціальних рахунків для відображення доходів і витрат від зміни вартості чистих активів недержавного пенсійного фонду. Отже для відповідного відображення в бухгалтерському обліку результату такої зміни, Адміністратор застосував загально визначені для таких доходів (витрат) рахунки бухгалтерського обліку 740 “Дохід від зміни вартості фінансових інструментів” і 970 “Витрати від зміни вартості фінансових інструментів”. При цьому, зменшення суми чистих активів відображено як збільшення доходів, а збільшення суми чистих активів як зменшення витрат.

Облік пенсійних коштів, як довгострокових фінансових зобов'язань прийнято обліковувати Адміністратором Фонду на рахунку 55 “Інші довгострокові зобов'язання”. Таким чином, бухгалтерська форма 4 «Звіт про власний капітал» відповідно до МСФЗ не заповнюється, тому, що недержавний пенсійний фонд не має власного капіталу.

3.2.3. Фінансова звітність Фонду за МСФЗ складається і подається Адміністратором Фонду згідно з ч. 6 ст. 21 Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» Раді Фонду

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

та Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. Фінансова звітність Фонду оприлюднюється відповідно до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення».

3.2.4. Звітним періодом є календарний рік, тобто період з 01 січня по 31 грудня звітного року.

3.2.5. Функціональною валютою вважається українська гривня.

3.2.6. Перелік та назви форм фінансової звітності Фонду відповідають встановленим НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Аналіз витрат, визнаних у прибутку або збитку, здійснюється з використанням класифікації, заснованої на функції витрат, і на виконання вимог п. 105 МСБО 1 «Подання фінансової звітності» у Примітках розкривається структура витрат за характером.

3.2.7. Представлення грошових потоків від операційної діяльності у фінансовій звітності здійснюється із застосуванням прямого методу, згідно з яким розкривається інформація про основні класи валових надходжень грошових коштів чи валових виплат грошових коштів. Інформація про основні види валових грошових надходжень та валових грошових виплат формується на підставі облікових записів Фонду.

3.2.8. У зв'язку з тим, що у Фонді нормальний операційний цикл не можна чітко ідентифікувати, прийнято його тривалість вважати рівною 12 місяцям.

3.2.9. Пенсійні активи

Грошові кошти та їх еквіваленти

Грошові кошти складаються з коштів на поточних рахунках та строкових депозитів.

Еквіваленти грошових коштів – це короткострокові, високоліквідні інвестиції, які вільно конвертуються у відомі суми грошових коштів і яким притаманний незначний ризик зміни вартості. Інвестиція визначається, зазвичай, як еквівалент грошових коштів тільки в разі короткого строку погашення, наприклад, упродовж не більше ніж три місяці з дати придбання.

Грошові кошти та їх еквіваленти можуть утримуватися, а операції з ними проводяться в національній та іноземній валюті, а також у банківських металах.

Іноземна валюта – це валюта інша, ніж функціональна валюта суб'єкта господарювання.

Банківські метали – це золото, яке зберігається безготівковим чином на банківських рахунках.

До грошових коштів також прирівнюються кошти, депоновані (блоковані) на торгових рахунках та призначені для покриття операцій купівлі на ринку заявок фондової біржі.

Грошові кошти та їх еквіваленти визнаються за умови відповідності критеріям визнання активами.

Первісна та подальша оцінка грошових коштів та їх еквівалентів здійснюється за справедливою вартістю, яка дорівнює їх номінальній вартості.

Первісна та подальша оцінка грошових коштів та їх еквівалентів в іноземній валюті та банківських металах здійснюється у функціональній валюті за офіційними курсами Національного банку України (далі – НБУ).

У разі призначення НБУ в банківській установі тимчасової адміністрації або прийняття НБУ рішення про ліквідацію банківської установи та відсутності ймовірності повернення грошових коштів, визнання їх як активу припиняється і відображається у складі збитків звітного періоду.

Депозити (крім депозитів до запитання)

Депозит (вклад) – це грошові кошти в безготівковій формі у валюті України або в іноземній валюті, або банківські метали, які банк прийняв від вкладника або які надійшли для вкладника на договірних засадах на визначений строк зберігання чи без зазначення такого строку (під відсоток або дохід в іншій формі) і підлягають виплаті вкладнику відповідно до законодавства України та умов договору.

Депозит визнається у звіті про фінансовий стан тоді і лише тоді, коли Фонд стає стороною контрактних положень щодо цього інструменту.

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Первісна оцінка депозиту здійснюється за його справедливою вартістю, яка зазвичай дорівнює його номінальній вартості. Витрати за операцією, навіть якщо вони прямо відносяться до укладання договору про депозит, не включаються до первісної оцінки депозиту, а визнаються витратами періоду.

Винятком, коли номінальна вартість депозиту може не дорівнювати його справедливій вартості, може бути суттєва відмінність відсоткової ставки, передбаченої депозитним договором, від поточних ринкових ставок за подібними депозитами, у результаті чого дисконтовані грошові потоки за різними ставками можуть суттєво відрізнятись.

Подальша оцінка депозитів у національній валюті здійснюється за справедливою вартістю очікуваних грошових потоків.

Вартість очікуваних грошових потоків за депозитом – це теперішня вартість грошових потоків (виплат за депозитним договором), які очікуються до отримання відповідно до графіку виплат, дисконтованих за депозитними ставками. Справедлива вартість очікуваних грошових потоків відображає нинішні ринкові очікування стосовно таких майбутніх грошових потоків.

У разі зміни справедливої вартості депозитів, що мають місце на звітну дату, такі зміни визнаються у прибутку (збитку) звітного періоду.

Зміни справедливої вартості депозитів можливі у випадку суттєвих коливань (підвищення або зниження) поточних ринкових відсоткових ставок подібних депозитів.

У разі виникнення таких коливань здійснюється перерахунок справедливої вартості депозитів, а зміна справедливої вартості визнається у прибутку (збитку) звітного періоду.

Подальша оцінка депозитів у разі призначення НБУ в банківській установі тимчасової адміністрації або ухвалення НБУ рішення про ліквідацію банківської установи здійснюється в сумі очікуваних надходжень грошових коштів з урахуванням ймовірності та строку їх повернення.

За відсутності ймовірності повернення депозитів визнання їх як активу припиняється і відображається у складі збитків звітного періоду.

Подальша оцінка депозитів в іноземній валюті та банківських металах здійснюється у функціональній валюті за офіційним курсом НБУ.

Боргові цінні папери

Відповідно до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» до складу активів пенсійного фонду в боргових цінних паперах можуть належати облігації, іпотечні облігації та ощадні (депозитні) сертифікати.

Облігація – це цінний папір, що посвідчує внесення його першим власником грошей, визначає відносини позики між власником облігації та емітентом, підтверджує зобов'язання емітента повернути власникові облігації її номінальну вартість у передбачений проспектом емісії (для державних облігацій України – умовами їх розміщення) строк та виплатити дохід за облігацією, якщо інше не передбачено проспектом емісії (для державних облігацій України – умовами їх розміщення).

Іпотечна облігація – це іменний цінний папір, що засвідчує внесення грошових коштів її власником і підтверджує зобов'язання емітента відшкодувати йому номінальну вартість цієї облігації та грошового доходу в порядку, встановленому Законом України «Про іпотечні облігації» та проспектом емісії, а в разі невиконання емітентом зобов'язань за іпотечною облігацією надає її власнику право задовольнити свою вимогу за рахунок іпотечного покриття, яким забезпечене виконання зобов'язань емітента.

Ощадний (депозитний) сертифікат – це неемісійний цінний папір, що видається на певний строк (під відсотки, передбачені умовами його видачі) та підтверджує суму вкладу, внесеного в банк, і права вкладника (власника сертифіката) на одержання зі спливом встановленого строку суми вкладу та відсотків, встановлених сертифікатом, у банку, який його видав.

Боргові цінні папери визнаються у звіті про фінансовий стан тоді і лише тоді, коли Фонд стає стороною контрактних положень щодо цих інструментів.

Первісна оцінка боргових цінних паперів як фінансових активів здійснюється за справедливою вартістю, яка зазвичай дорівнює ціні операції, у ході якої був отриманий актив.

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Проте, якщо існують свідчення, що ціна операції (придбання) не відповідає справедливій вартості боргових цінних паперів, які придбаваються, визнається прибуток (збиток) при первісному визнанні.

Борговий цінний папір повинен бути нескасовно призначений як такий, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, якщо таке призначення усуває або значно зменшує невідповідність оцінки чи визнання, яку інколи називають «неузгодженістю обліків», що інакше виникне внаслідок оцінювання активів або зобов'язань чи визнання прибутків або збитків за ними на різних підставах.

Справедлива вартість боргового цінного паперу оцінюється за мінімальним серед організаторів торгів, на яких обертається такий цінний папір, офіційним біржовим курсом на дату оцінки (1-й рівень ієрархії).

Справедлива вартість державної облигації, щодо якої організатори торгів не встановили біржовий курс, визначається за формулою (2) виходячи із значення доходності до погашення, розрахованої при визначенні справедливої вартості такої облигації, що оприлюднюється НБУ в перший робочий день, наступний за датою оцінки (1-й рівень ієрархії).

Справедлива вартість боргового цінного паперу, що не може бути визначена за 1-м рівнем ієрархії, оцінюється з урахуванням доходності до погашення виходячи із значення останньої справедливої вартості такого паперу, визначеною за 1-м рівнем ієрархії (2-й рівень ієрархії):

$$P = \sum_{i=1}^n \frac{C_i}{(1 + y_M)^{d_i/365}} + \frac{N}{(1 + y_M)^{d_n/365}} \quad (2)$$

де P – справедлива вартість боргового цінного паперу;

y_M - доходність до погашення (оферти);

C_i - величина виплати (купонної, амортизаційної) у i -тий період, грн.;

d_i - кількість днів до 1, 2, ... n виплати на дату розрахунку;

N - номінальна вартість або залишкова від номінальної вартість цінних паперів, грн.;

d_n - кількість днів до дати погашення цінних паперів.

Розрахунок доходності до погашення y_M здійснюється за наведеною формулою в зворотному порядку наближеними математичними методами виходячи із значення P , що дорівнює останній справедливій вартості, визначеній за 1-м рівнем ієрархії, та дати встановлення такої вартості.

Справедлива вартість боргового цінного паперу, що не може бути визначена за 1-м та 2-м рівнями ієрархії, оцінюється за наведеною формулою, в якій використовується доходність до погашення, розрахована виходячи із значення P , що дорівнює вартості придбання такого цінного паперу (3-й рівень ієрархії).

Справедлива вартість боргових цінних паперів, обіг яких зупинено або по яких оголошено дефолт, дорівнює нулю.

Інструменти капіталу

Інструменти капіталу – це будь-які контракти, які засвідчують залишкову частку в активах суб'єкта господарювання після вирахування всіх його зобов'язань.

До інструментів капіталу відносяться акції та паї (частки) господарських товариств.

Акція – це іменний цінний папір, який посвідчує майнові права його власника (акціонера), що стосуються акціонерного товариства, у тому числі право на отримання частини прибутку акціонерного товариства у вигляді дивідендів та право на отримання частини майна акціонерного товариства у разі його ліквідації, право на управління акціонерним товариством, а також немайнові права, передбачені Цивільним кодексом України та законом, що регулює питання створення, діяльності та припинення акціонерних товариств, і законодавством про інститути спільного інвестування.

МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» розглядає акції як інвестиції в інструменти капіталу.

Інструменти капіталу визнаються у Звіті про фінансовий стан тоді і лише тоді, коли Фонд стає стороною контрактних положень щодо цих інструментів.

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Первісна оцінка інструментів капіталу здійснюється за їх справедливою вартістю, яка зазвичай дорівнює ціні операції, у ході якої був отриманий актив. Проте, якщо існують свідчення, що ціна операції (придбання) не відповідає справедливій вартості придбаних інструментів капіталу, різниця визнається як прибуток (збиток) при первісному визнанні.

Витрати на придбання інструментів капіталу визнаються витратами періоду і не включаються до первісної справедливої вартості інструментів капіталу.

Подальша оцінка інструментів капіталу здійснюється за справедливою вартістю на дату оцінки.

Ринкова вартість належних Фонду інструментів капіталу оцінюється за офіційним біржовим курсом організатора торгів на дату оцінки. Якщо інструменти капіталу мають обіг більш як на одному організаторі торгівлі, то під час розрахунку вартості активів такі інструменти оцінюються за курсом на основному ринку для цього інструменту капіталу або, за відсутності основного ринку, на найсприятливішому ринку для нього. Якщо свідчень на користь протилежного положення немає, ринок, на якому Фонд зазвичай здійснює операцію продажу активу, приймається за основний або, за відсутності основного ринку, за найсприятливіший ринок.

Оцінка інструментів капіталу, що входять до складу активів Фонду та перебувають у біржовому списку організатора торгівлі і при цьому не мають визначеного біржового курсу на дату оцінки, здійснюється за останньою балансовою вартістю. Якщо є підстави вважати, що балансова вартість суттєво відрізняється від справедливої, Фонд визначає справедливую вартість за допомогою інших методів оцінки або залучає до оцінки незалежного оцінювача. Відхилення можуть бути зумовлені значними змінами у фінансовому стані емітента та/або змінами кон'юнктури ринків, на яких емітент провадить діяльність, а також змінами у кон'юктурі фондового ринку.

Інструменти капіталу іноземних емітентів, що перебувають в обігу та пройшли лістинг на одній з провідних іноземних бірж, зазначеній у ст. 47 Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення», оцінюються за біржовим курсом (ціною закриття біржового торгового дня), визначеним цією біржою на дату оцінки активів НПФ.

Справедлива вартість цінних паперів емітентів, обіг яких зупинений, дорівнює нулю.

Дебіторська заборгованість

Дебіторська заборгованість – це фінансовий актив, який є контрактним правом отримувати грошові кошти або інший фінансовий актив від іншого суб'єкта господарювання.

Дебіторська заборгованість визнається у звіті про фінансовий стан тоді і лише тоді, коли Фонд стає стороною контрактних положень щодо цього інструменту.

Первісна оцінка дебіторської заборгованості здійснюється за справедливою вартістю, яка дорівнює вартості погашення, тобто сумі очікуваних контрактних грошових потоків на дату оцінки.

Дебіторська заборгованість може бути нескасовно призначена як така, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, якщо таке призначення усуває або значно зменшує невідповідність оцінки чи визнання (яку інколи називають «неузгодженістю обліку»), що інакше виникне внаслідок оцінювання активів або зобов'язань чи визнання прибутків або збитків за ними на різних підставах.

Подальша оцінка дебіторської заборгованості здійснюється за справедливою вартістю, яка дорівнює вартості погашення, тобто сумі очікуваних контрактних грошових потоків на дату оцінки. У разі змін справедливої вартості дебіторської заборгованості, що мають місце на звітну дату, такі зміни визнаються у прибутку (збитку) звітного періоду.

3.2.10. Зобов'язання

Поточні зобов'язання – це зобов'язання, які відповідають одній або декільком із нижченаведених ознак:

– Фонд сподівається погасити зобов'язання або зобов'язання підлягає погашенню протягом дванадцяти місяців після звітного періоду;

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

– Фонд не має безумовного права відстрочити погашення зобов'язання упродовж щонайменше 12 місяців після звітного періоду.

Поточні зобов'язання визнаються за умови відповідності визначенню і критеріям визнання зобов'язань.

Первісна та подальша оцінка поточних зобов'язань здійснюється за вартістю погашення.

3.2.11. Доходи

Дохід - це збільшення економічних вигід протягом облікового періоду у вигляді надходження чи збільшення корисності активів або у вигляді зменшення зобов'язань, результатом чого є збільшення чистих активів, за винятком збільшення, пов'язаного з внесками учасників.

Дохід визнається у звіті про прибутки та збитки за умови відповідності визначенню та критеріям визнання. Це, власне, означає, що визнання доходу відбувається одночасно з визнанням збільшення активів або зменшення зобов'язань.

Дохід від продажу фінансових інструментів, інвестиційної нерухомості або інших активів визнається у прибутку або збитку в разі задоволення всіх наведених далі умов:

а) Фонд передав покупцеві суттєві ризики і винагороди, пов'язані з власністю на фінансовий інструмент, інвестиційну нерухомість або інші активи;

б) за Фондом не залишається ані подальша участь управлінського персоналу у формі, яка зазвичай пов'язана з володінням, ані ефективний контроль за проданими фінансовими інструментами, інвестиційною нерухомістю або іншими активами;

в) суму доходу можна достовірно оцінити;

г) ймовірно, що до Фонду надійдуть економічні вигоди, пов'язані з операцією;

г) витрати, які були або будуть понесені у зв'язку з операцією, можна достовірно оцінити.

Дохід, який виникає в результаті використання третіми сторонами активів Фонду, що приносять відсотки та дивіденди, визнається у прибутку або збитку, якщо: є ймовірність, що економічні вигоди, пов'язані з операцією, надходять до Фонду, або можна достовірно оцінити суму доходу.

Дохід за фінансовим активом або фінансовим зобов'язанням, що оцінюється за справедливою вартістю, визнається у прибутку або збитку.

Дохід оцінюється за справедливою вартістю компенсації, яка була отримана або підлягає отриманню. Сума доходу, яка виникає в результаті операції, як правило, визначається шляхом угоди між суб'єктом господарювання та покупцем або користувачем активу. Вона оцінюється за справедливою вартістю отриманої компенсації або компенсації, яка має бути отримана з урахуванням суми будь-якої торговельної знижки чи знижки з обсягу, що надається суб'єктом господарювання.

Дохід, який виникає в результаті використання третіми сторонами активів Фонду, що приносять відсотки та дивіденди, визнається на такій основі:

а) відсотки визнаються із застосуванням методу ефективної ставки відсотка. Ефективна ставка відсотка – це ставка, яка точно дисконтує попередньо оцінені майбутні платежі або надходження грошових коштів упродовж очікуваного строку дії фінансового інструмента та, якщо доцільно, протягом коротшого періоду до його балансової вартості. У разі розміщення депозитів на звичайних умовах ефективна ставка відсотка відповідає номінальній. Незвичайними умовами розміщення депозитів є суттєве відхилення номінальної ставки відсотка від ставок за подібними депозитами;

б) дивіденди визнаються, коли встановлюється право Фонду на їх отримання.

Коли виникає невизначеність щодо отримання суми, яку вже включено до суми доходу, неотримана сума (або сума, щодо якої перестає існувати ймовірність відшкодування), визнається як витрати, а не як коригування суми первісно визнаного доходу.

3.2.12. Витрати

Витрати – це зменшення економічних вигід протягом облікового періоду у вигляді вибуття чи амортизації активів або у вигляді виникнення зобов'язань, результатом чого є зменшення чистих активів, за винятком зменшення, пов'язаного з виплатами учасникам.

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Витрати визнаються у звіті про прибутки та збитки за умови відповідності визначенню та одночасно з визнанням збільшення зобов'язань або зменшення активів.

Витрати визнаються у звіті про прибутки та збитки, коли видатки не надають майбутніх економічних вигід або тоді та тією мірою, якою майбутні економічні вигоди не відповідають або перестають відповідати визнанню як активу у звіті про фінансовий стан.

Витрати визнаються у звіті про прибутки та збитки також у тих випадках, коли виникають зобов'язання без визнання активу.

3.3. Інші застосовані облікові політики, що є доречними для розуміння фінансової звітності

Питання, не врегульовані обліковою політикою Фонду, регулюються відповідно до МСФЗ та чинного законодавства України.

3.4. Відповідність облікової політики звітного та попереднього періодів

Прийнята облікова політика відповідає обліковій політиці, що застосовувалася в попередньому звітному році.

3.5. Інформація про добровільні зміни в обліковій політиці

У 2019 зміни до Облікової політики Фонду не вносились.

За звітний період облікова політика застосовувалась послідовно до всіх операцій. Зміни і доповнення до облікової політики Фонду можуть бути внесені виключно якщо:

а) вимагається МСФЗ, або

б) призводить до того, що фінансова звітність не надає достовірну та доречнішу інформацію про вплив операцій, інших подій або умов на фінансовий стан, фінансові результати діяльності або грошові потоки суб'єкта господарювання.

4. ІСТОТНІ ОБЛІКОВІ СУДЖЕННЯ, ОЦІННІ ЗНАЧЕННЯ І ПРИПУЩЕННЯ

4.1. Опис операційного середовища та економічної ситуації

Фонд функціонує в нестабільному середовищі, що пов'язано з економічною кризою, політичною нестабільністю (подвійні вибори у 2019 році) та продовженням збройного конфлікту на сході України. Ситуація ускладнюється суттєвим зміцненням вартості національної валюти у 2019 році та, відповідно, зниженням курсів іноземних валют до гривні.

Стабілізація економічної ситуації в Україні значною мірою залежатиме від ефективності фіскальних та інших економічних заходів, що будуть вживатися Урядом України. Водночас не існує чіткого уявлення того, що саме робитиме Уряд для подолання кризи.

01 січня 2019 року набули чинності зміни до Податкового кодексу України у частині уточнення вимог до неприбуткових організацій, а саме до недержавних пенсійних фондів. Відповідні зміни були прийняті Законом № 2628-VIII від 23.11.2018 року. Також було визначено, що вищевказані зміни застосовуються до податкових періодів, починаючи з 1 липня 2017 року.

Але, відповідно до роз'яснень ДПС України включення недержавних пенсійних фондів до Реєстру неприбуткових установ та організації можливо тільки після внесення змін до Статуту НПФ та приведення його до вимог Податкового кодексу у частині відповідності ознакам неприбуткової організації. Крім того, ДПС України визнають НПФ як неприбуткову установу тільки з дати включення до Реєстру неприбуткових установ та організації.

Станом на 31.12.2019 року Фондом не були внесені зміни до Статуту, та відповідно Фонд не був внесений до Реєстру неприбуткових установ та організації. Рада Фонду планує у 2020 році вирішити це питання.

У зв'язку з цим неможливо достовірно оцінити ефект впливу поточної економічної ситуації на фінансовий стан Фонду. У результаті виникає невизначеність, яка може вплинути на майбутні операції та можливість збереження вартості його активів. Ця фінансова звітність не

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

включає жодних коригувань, які можуть виникнути в результаті такої невизначеності. Про такі коригування буде повідомлено, якщо вони стануть відомі та зможуть бути оцінені.

4.2. Основні припущення, оцінки та судження

Під час підготовки фінансової звітності Фонд здійснює оцінки та припущення, які мають вплив на елементи фінансової звітності, ґрунтуючись на МСФЗ, МСБО та тлумаченнях, розроблених Комітетом з тлумачень міжнародної фінансової звітності. Оцінки та судження базуються на попередньому досвіді та інших факторах, що за існуючих обставин вважаються обґрунтованими і за результатами яких приймаються судження щодо балансової вартості активів та зобов'язань.

Хоча ці розрахунки базуються на наявній у керівництва Фонду інформації про поточні події, фактичні результати можуть зрештою відрізнитися від цих розрахунків. Області, де такі судження є особливо важливими, області, що характеризуються високим рівнем складності, та області, у яких припущення й розрахунки мають велике значення для підготовки фінансової звітності за МСФЗ, наведені нижче.

4.2.1. Судження щодо операцій, подій або умов за відсутності конкретних МСФЗ

Якщо немає МСФЗ, який конкретно застосовується до операції, іншої події або умови, застосовуються судження під час розроблення та застосування облікової політики, щоб інформація була доречною для потреб користувачів для прийняття економічних рішень та достовірною, у тому значенні, що фінансова звітність:

- подає достовірно фінансовий стан, фінансові результати діяльності та грошові потоки Фонду;
- відображає економічну сутність операцій, інших подій або умов, а не лише юридичну форму;
- є нейтральною, тобто вільною від упереджень;
- є повною в усіх суттєвих аспектах.

Під час формування судження враховується прийнятність наведених далі джерел у низхідному порядку:

а) вимоги в МСФЗ, де йдеться про подібні та пов'язані з ними питання;

б) визначення, критерії визнання та концепції оцінки активів, зобов'язань, доходів та витрат у Концептуальній основі фінансової звітності.

Під час формування судження враховуються крайні положення інших органів, що розробляють та затверджують стандарти, які застосовують подібну концептуальну основу для розроблення стандартів, іншу професійну літературу з обліку та прийняті галузеві практики, тією мірою, якою вони не суперечать вищезазначеним джерелам.

4.2.2. Судження щодо справедливої вартості активів Фонду

Справедлива вартість інвестицій, що активно обертаються на організованих фінансових ринках, розраховується на основі поточної ринкової вартості на момент закриття торгів на звітну дату. В інших випадках оцінка справедливої вартості ґрунтується на судженнях щодо передбачуваних майбутніх грошових потоків, існуючої економічної ситуації, ризиків, властивих різним фінансовим інструментам, та інших факторів.

Для оцінки статей, включених до фінансової звітності Фонду, було використано валюту первинного економічного середовища, у якому працює Фонд (функціональна валюта). Нею є українська гривня.

4.2.3. Судження щодо змін справедливої вартості фінансових активів

Управлінський персонал вважає, що облікові оцінки та припущення, які мають стосунок до оцінки фінансових інструментів, де ринкові котирування не доступні, є ключовим джерелом невизначеності оцінок, тому що: (а) вони з високим ступенем ймовірності зазнають змін з плином часу, оскільки оцінки базуються на припущеннях керівництва щодо відсоткових ставок, волатильності, змін валютних курсів, показників кредитоспроможності контрагентів, коригувань під час оцінки інструментів, а також специфічних особливостей операцій; та (б) вплив зміни в

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

оцінках на активи, відображені в звіті про фінансовий стан, а також на доходи (витрати) може бути значним.

Використання різних маркетингових припущень та/або методів оцінки також може мати значний вплив на передбачувану справедливу вартість.

4.2.4. Судження щодо очікуваних термінів утримання фінансових інструментів

Управлінський персонал застосовує професійне судження щодо термінів утримання фінансових інструментів, що входять до складу пенсійних активів. Професійне судження за цим питанням ґрунтується на оцінці ризиків фінансового інструменту, його прибутковості й динаміці та інших факторах. Проте існують невизначеності, які можуть бути пов'язані з призупиненням обігу цінних паперів, що не є підконтрольним фактором і може суттєво вплинути на оцінку фінансових інструментів.

4.2.5. Використання ставок дисконтування

Фонд не має у своїх активах інструментів, до яких може застосовуватись дисконтування. Всі депозити розміщені відповідно до ринкових умов, тому оцінюються за справедливою вартістю (по номіналу). Дебіторська заборгованість Фонду класифікується як короткострокова, оцінюється за справедливою вартістю (по номіналу).

Але, при визначенні справедливої оцінки фінансових інструментів, наприклад, облігацій, емітованих Міністерством фінансів України, для кожного окремого інструмента можуть використовуватись індивідуальні ставки дисконтування в залежності від терміну погашення та доходності окремого фінансового інструменту.

4.2.6. Судження щодо виявлення ознак знецінення активів Фонду

Кошти, розміщені на рахунках в комерційних банках, що знаходяться в стадії ліквідації, відображаються в балансі за нульовою вартістю. Кошти, розміщені на рахунках в комерційних банках, які не виконують своїх зобов'язань протягом місяця, відображаються в балансі за справедливою вартістю, яка є нижчою за номінальну. Значне й тривале зниження справедливої вартості акції банку є свідченням того, що такий фінансовий інструмент знецінений, а це призвело до винесення судження щодо його знецінення до нульової вартості.

На кожен звітну дату управлінський персонал проводить аналіз фінансових активів на предмет наявності ознак їх знецінення. Збиток від знецінення визнається на основі власного професійного судження управлінського персоналу за наявності об'єктивних даних, що свідчать про зменшення передбачуваних майбутніх грошових потоків за даним активом у результаті однієї або кількох подій, що відбулися після визнання фінансового активу.

5. РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ СПРАВЕДЛИВОЇ ВАРТОСТІ

5.1. Методики оцінювання та вхідні дані, використані для складання оцінок за справедливою вартістю

Управлінський персонал здійснює виключно безперервні оцінки справедливої вартості активів та зобов'язань, тобто такі оцінки, які вимагаються МСБО 26 на кінець кожного звітного періоду.

<i>Класи активів та зобов'язань, оцінених за справедливою вартістю</i>	<i>Методики оцінювання</i>	<i>Метод оцінки (ринковий, дохідний, витратний)</i>	<i>Вихідні дані</i>
Грошові кошти та їх еквіваленти	Первісна та подальша оцінка грошових коштів та їх еквівалентів здійснюється за справедливою вартістю, яка дорівнює їхній номінальній вартості	Ринковий	Офіційні курси НБУ

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Депозити (крім депозитів до запитання)	Первісна оцінка депозиту здійснюється за його справедливою вартістю, яка зазвичай дорівнює його номінальній вартості. Подальша оцінка депозитів у національній валюті здійснюється за справедливою вартістю очікуваних грошових потоків (якщо депозит розміщений за ставками, які значно відрізняються від ринкових). Якщо депозит розміщений за ринковими ставками, то подальша оцінка здійснюється за справедливою вартістю, яка дорівнює його номінальній вартості.	Дохідний, Ринковий	Ставки за депозитами, ефективні ставки за депозитними договорами, офіційні курси НБУ для іноземної валюти
Боргові цінні папери	Первісна оцінка боргових цінних паперів як фінансових активів здійснюється за справедливою вартістю, яка зазвичай дорівнює ціні операції, у ході якої був отриманий актив. Подальша оцінка боргових цінних паперів здійснюється за справедливою вартістю	Ринковий, дохідний	Офіційні біржові курси організаторів торгів на дату оцінки, котирування аналогічних боргових цінних паперів, дисконтовані потоки грошових коштів
Інструменти капіталу	Первісна оцінка інструментів капіталу здійснюється за їх справедливою вартістю, яка зазвичай дорівнює ціні операції, у ході якої був отриманий актив. Подальша оцінка інструментів капіталу здійснюється за справедливою вартістю на дату оцінки	Ринковий, витратний	Офіційні біржові курси організаторів торгів на дату оцінки, за відсутності визначеного біржового курсу на дату оцінки, використовується остання балансова вартість, ціни закриття біржового торгового дня
Дебіторська заборгованість	Первісна та подальша оцінка дебіторської заборгованості здійснюється за справедливою вартістю, яка дорівнює вартості погашення, тобто сумі очікуваних контрактних грошових потоків на дату оцінки	Дохідний	Контрактні умови, ймовірність погашення, очікувані вхідні грошові потоки
Поточні зобов'язання	Первісна та подальша оцінка поточних зобов'язань здійснюється за вартістю погашення	Витратний	Контрактні умови, ймовірність погашення, очікувані вихідні грошові потоки

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

5.2. Рівень ієрархії справедливої вартості, до якого належать оцінки справедливої вартості

Одиниця виміру, тис. грн.

Класи активів та зобов'язань, оцінених за справедливою вартістю	1 рівень (ціни котирування (нескориговані) на активних ринках на ідентичні активи або зобов'язання)		2 рівень (вхідні дані, (окрім цін котирування, віднесених до 1-го рівня), які можна спостерігати для активу чи зобов'язання прямо або опосередковано)		3 рівень (вхідні дані для активу чи зобов'язання, яких немає у відкритому доступі)		Усього		
	Дата оцінки	31.12.19	31.12.18	31.12.19	31.12.18	31.12.19	31.12.18	31.12.19	31.12.18
Грошові кошти та їх еквіваленти	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Депозити (крім депозитів до запитання)	91	64	–	–	–	–	91	64	
Боргові цінні папери	100	66	–	–	–	–	100	66	
Інструменти капіталу	–	1	–	–	–	–	–	–	
Дебіторська заборгованість	–	–	1	1	–	–	1	1	
Поточні зобов'язання	–	–	1	1	–	–	1	1	

5.3. Переміщення між рівнями ієрархії справедливої вартості

У 2019 році переведень між рівнями ієрархії не було.

5.4. Інші розкриття, що вимагаються МСФЗ 13 «Оцінка справедливої вартості»

Управлінський персонал вважає, що наведені розкриття щодо застосування справедливої вартості є достатніми, і не вважає, що за межами фінансової звітності залишилась будь-яка суттєва інформація щодо застосування справедливої вартості, яка може бути корисною для користувачів фінансової звітності. Додаткову інформацію щодо змін справедливої вартості фінансових активів наведено у Примітках 8.

6. НОВІ СТАНДАРТИ, РОЗ'ЯСНЕННЯ ТА ПОПРАВКИ ДО ЧИННИХ СТАНДАРТІВ ТА РОЗ'ЯСНЕНЬ, ЯКІ ВПЕРШЕ ЗАСТОСОВАНІ ФОНДОМ

6.1. Стандарти, що набули чинності

Фонд обирає та застосовує свою облікову політику послідовно для подібних операцій, інших подій або умов, якщо МСФЗ конкретно не вимагає або не дозволяє визначення категорії статей, для яких інші політики можуть бути доречними. Якщо МСФЗ вимагає або дозволяє таке визначення категорій, Фонд обирає прийнятну облікову політику та послідовно застосовує її до кожної категорії.

В цілому, облікова політика звітного року відповідає тій, що застосовувалась у попередньому звітному році. Фонд вперше застосував деякі нові стандарти і поправки до чинних стандартів, які набули чинності для річних періодів, що починаються 1 січня 2019 року або після

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

цієї дати. Фонд не застосовував достроково стандарти, роз'яснення або поправки, які були випущені, але не вступили в силу.

Характер і вплив цих змін розглядаються нижче. Хоча нові стандарти і поправки застосовувалися вперше в 2019 році, вони не мали істотного впливу на річну фінансову звітність Фонду. Характер і вплив кожного(ої) нового(ої) стандарту (поправки) описані нижче.

МСФЗ	Характер змін /вплив на фінансову звітність
МСФЗ 16 Оренда	Впроваджує нові або змінені вимоги до обліку оренди. Ці значні зміни стосуються обліку орендаря, оскільки відмінюють різницю між операційною та фінансовою орендою та вимагають визнання активу з правом користування та орендного зобов'язання на початку оренди окрім короткострокової оренди та оренди малоцінних активів. На відміну від цього, вимоги до обліку орендодавця майже не змінилися. Управлінський персонал Фонду не застосував ці поправки в зв'язку з відсутністю об'єктів оренди.
Поправка до МСФЗ 3 Об'єднання бізнесу	Зміни уточнюють, що у випадку, коли суб'єкт господарювання отримує контроль над бізнесом, який є спільною діяльністю, такий суб'єкт застосовує вимоги до поетапного об'єднання бізнесу, включаючи переоцінку свого раніше утримуваного відсотку в спільній діяльності за справедливою вартістю. Цей показник до переоцінки включає невизнані активи, зобов'язання та гудвіл спільного виробництва. Управлінський персонал Фонду не застосував ці поправки, у зв'язку із відсутністю відповідних операцій.
Зміни до МСФЗ 9 Фінансові інструменти	Зміни уточнюють, що для цілей оцінки визначають, чи відповідає передплата умові «оплати лише тіла та відсотків». Сторона, яка використовує цю опцію, може сплачувати або отримувати належну винагороду за передплату незалежно причини передплати. Іншими словами, фінансові активи з передплатою з від'ємною винагородою відповідають наведеній вище умові. Зміни до МСФЗ 9 не вплинули на фінансовий стан, фінансові результати та грошові потоки Фонду.
КТМФЗ (IFRIC) 23 Невизначеність щодо правил обчислення податку на прибуток	Встановлює шляхи визначення облікового податкового статусу у випадках існування невизначеності щодо розрахунку податку на прибуток. IFRIC вимагає від суб'єкта господарювання: <ul style="list-style-type: none"> • визначити, чи оцінювати невизначені податкові статуси кожний окремо чи є цілому як групу; та • оцінити ймовірність того, що податкові органи приймуть використаний чи запропонований суб'єктом господарювання підхід до невизначеності, наведений в наданих документах щодо податку на прибуток: <p>Якщо так, то суб'єкт господарювання повинен визначити свій обліковий податковий статус відповідно до використаного або запланованого підходу до податку в документах щодо податку на прибуток, які будуть подаватись в податкові органи.</p> <p>Якщо ні, то суб'єкт господарювання повинен відобразити вплив невизначеності щодо розрахунку податку на прибуток при визначенні свого податкового статусу з використанням методу найбільше вірогідної суми або очікуваної суми. Управлінський персонал Фонду не застосував ці поправки, у зв'язку із відсутністю оподаткованого прибутку.</p>
Зміни до МСБО 28 Інвестиції в асоційовані підприємства і спільні підприємства	Зміни до МСБО 28, включаючи вимоги щодо знецінення, застосовуються до інших фінансових інструментів в асоційовані Товариства чи у спільне підприємство, де не застосовується метод обліку за участю в капіталі. Сюди включено

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

	довгостроковий відсоток, який по суті є частиною чистих інвестицій в асоційовану компанію чи спільне підприємство. Управлінський персонал Фонду не застосував ці поправки, у зв'язку із відсутністю відповідних операцій..
Зміни до МСБО 19 Виплати працівникам	<p>Зміни уточнюють, що вартість колишніх послуг (або прибуток чи збиток при розрахунку) розраховуються через оцінювання зобов'язання (активу) за пенсійним планом з фіксованими виплатами з використанням оновлених припущень та порівнянням запропонованих благ та активів плану до та після змін (секвестру чи виплат), ігноруючи при цьому максимальний рівень активу (який може виникнути у випадку, якщо пенсійний план з фіксованими виплатами має значний приріст). МСБО 19 уточнює, що зміна впливу максимального рівня активу, визначається на наступному етапі та визнається в складі іншого сукупного доходу.</p> <p>Було внесено зміни в параграфи, що стосуються оцінювання вартості поточних послуг та чистого відсотку щодо чистого зобов'язання (активу) за пенсійним планом з фіксованими виплатами. Від Фонду тепер вимагається використання оновлених припущень на основі такої переоцінки для визначення вартості поточних послуг та чистого відсотку на ту частину звітного періоду, що залишилась після зміни плану. Що стосується чистого відсотку, зміни встановлюють, що для періоду після змін плану чистий відсоток розраховується множенням чистого зобов'язання (активу) за пенсійним планом, переоціненого відповідно до МСБО 19 на ставку дисконтування, використану при переоцінці (з урахуванням впливу внесків та виплат на чисте зобов'язання (актив)). Фонду не застосував ці поправки, у зв'язку із відсутністю працівників.</p>
Поправка до МСФЗ 11 Спільна діяльність	Зміни уточнюють, що у випадку, якщо сторона, що приймає участь в спільній діяльності, але не має спільного контролю над нею, отримує спільний контроль над такою спільною діяльністю, Групі можна не переоцінювати свій раніше утримуваний відсоток в спільній діяльності. Фонду не застосував ці поправки, у зв'язку із відсутністю відповідної діяльності.
Поправка до МСБО 12 Податки на прибуток	Зміни уточнюють, що суб'єкт господарювання повинен визнати податкові наслідки щодо податку на прибуток від дивідендів в складі прибутку чи збитку, іншого сукупного доходу чи капіталу залежно від того, де суб'єкт господарювання початково визнавав операції, які генерують оподатковуваний дохід. Це не залежить від застосування різних ставок податків до розподіленого та нерозподіленого прибутку. Фонду не застосував ці поправки, у зв'язку із відсутністю оподаткованого прибутку.
МСБО 23 Витрати на позики	Зміни уточнюють, що у випадку, коли конкретну позику ще не погашено після того, як відповідний актив готовий до використання чи продажу, ця позика включається до коштів, позичених суб'єктом господарювання в загальних цілях, при розрахунку ставки капіталізації коштів, позичених ним в загальних цілях. Фонду не застосував ці поправки, у зв'язку із відсутністю відповідних операцій.

6.2 Нові та переглянуті стандарти, які ще не набули чинності

На дату затвердження цих фінансових звітів Фонд не застосовував наступні нові та переглянуті МСФЗ, які ще не набули чинності:

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Новий МСФЗ 17 Страхові контракти

Зміни до МСФЗ 10 та МСБО 28 - Продаж або внесок активів інвестором в асоційовану компанію чи спільне Товариство

Зміни МСФЗ 3 - Визначення бізнесу

Зміни МСБО 1 та МСБО 8 - Визначення суттєвості

Зміна посилань на Концептуальну основу в МСФЗ

Фонд не очікує, що набуття чинності вказаних вище стандартів та змін буде мати суттєвий вплив на фінансові звіти Фонду.

МСФЗ	Характер змін
МСФЗ 17 Страхові контракти	<p>Встановлює принципи визнання, оцінки та подання страхових контрактів, замінюючи при цьому МСФЗ 4 Страхові контракти. МСФЗ 17 окреслює загальну модель модифіковану для страхових контрактів з прямою участю, описану як підхід з перемінною оплатою. Загальну модель можна спростувати за умови відповідності деяким критеріям через оцінювання зобов'язання на решту періоду покриття з використанням розподілу страхової премії.</p> <p>Загальна модель використовує поточні припущення для оцінки суми, часу та невизначеності майбутніх грошових потоків, а також вимірює вартість такої невизначеності. Вона також враховує ринкову ставку відсотка та вплив опцій власників полісів та гарантій.</p> <p>Стандарт набуває чинності для річних звітних періодів, що починаються 1 січня 2021 року або пізніше, при цьому дозволяється дострокове застосування. Він застосовується ретроспективно, окрім випадків, коли це непрактично; в таких випадках застосовується модифікований ретроспективний підхід або підхід за справедливою вартістю. Проект для обговорення Зміни в МСФЗ 17 розглядає проблемні питання щодо впровадження, ідентифіковані після публікації МСФЗ 17. Однією з головних запропонованих змін є відкладення дати початку застосування МСФЗ 17 на один рік, тобто для періодів, що починаються 1 січня 2022 року або пізніше.</p> <p>Перехідні вимоги вказують, що датою першого застосування є початок річного звітного періоду, в якому суб'єкт господарювання вперше застосовує стандарт, а перехідною датою є початок періоду, що безпосередньо передує даті першого застосування.</p>
Зміни до МСФЗ 10 та МСБО 28 - Продаж або внесок активів інвестором в асоційовану компанію чи спільне Товариство	<p>Зміни до МСФЗ 10 та МСБО 28 стосуються ситуацій, коли існує продаж або внесок активів інвестором в асоційовану компанію або спільне підприємство. Так, зміни говорять, що прибуток чи збитки внаслідок втрати контролю над дочірньою компанією внаслідок операції з асоційованою компанією чи спільною компанією, де облік ведеться за методом участі в капіталі, визнається в складі прибутків чи збитків материнською компанією лише в тій мірі, яка не стосується непов'язаних з цим інтересів інвестора в асоційованій компанії чи спільному підприємстві. Аналогічно цьому, прибутки та збитки внаслідок переоцінки інвестицій в экс-дочірній компанії (яка стала асоційованою компанією чи спільним підприємством, облік якої ведеться за методом участі в капіталі) до справедливої вартості</p>

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

	<p>визнаються в складі прибутків чи збитків материнської компанії лише в тій мірі, яка не стосується непов'язаних з цим інтересів інвестора в новій асоційованій компанії чи спільному підприємстві.</p> <p>Дата набуття чинності змінами ще не вказана РМСБО; але дозволено їх дострокове застосування.</p>
<p>Зміни в МСФЗ 3 Визначення бізнесу</p>	<p>Зміни уточнюють, що, хоча бізнес зазвичай має вихід якоїсь продукції, це не є необхідним для того, щоб сукупність видів діяльності та активи кваліфікувались як бізнес. Для того, щоб вважатись бізнесом, діяльність та активи повинні включати, як мінімум, вхід чогось та матеріальний процес, що разом створюють можливість створення вихідної продукції.</p> <p>Наводяться додаткові поради для визначення, чи було створено матеріальний процес.</p> <p>Зміни також впроваджують як опцію тест концентрації, який дозволяє виконати спрощену оцінку, чи є сукупність видів діяльності та активи бізнесом, чи ні. За цим опціонним тестом концентрації, створена сукупність видів діяльності та активи не вважаються бізнесом, якщо майже вся справедлива вартість валових активів є сконцентрованою в одному активі, якій можна ідентифікувати, або групі аналогічних активів. Зміни застосовуються ретроспективно для всіх об'єднань бізнесу та придбань активів, у яких дата придбання припадає на перший річний звітний період, що починається 1 січня 2020 року або пізніше; при цьому допускається дострокове застосування.</p>
<p>Зміни МСБО 1 та МСБО 8 Визначення суттєвості</p>	<p>Зміни націлені на покращення зрозумілості визначення суттєвості в МСБО 1 та не змінює концепцію суттєвості в МСФЗ. Концепція 'маскування' суттєвої інформації несуттєвою включена в нове визначення. Поріг суттєвості, який впливає на користувачів, змінено за «може вплинути» на «можна вмотивовано вважати таким, що може вплинути».</p> <p>Визначення суттєвості в МСБО 8 замінено посиланням на визначення суттєвості в МСБО 1. Окрім того, РМСБО внесла зміни в інші стандарти та Концептуальну Основу, де міститься визначення суттєвості чи посилання на термін «суттєвість» для забезпечення послідовності.</p> <p>Зміни застосовуються ретроспективно для річних періодів, що починаються 1 січня 2020 року або пізніше; при цьому допускається дострокове застосування.</p>
<p>Зміни до Посилань на Концептуальну Основу в МСФЗ</p>	<p>Разом з переглянutoю Концептуальною Основою, яка набула чинності після публікації 29 березня 2018 року, РМСБО також видала Зміни до посилань на Концептуальну Основу в МСФЗ. Цей документ містить зміни до МСФЗ 2, МСФЗ 3, МСФЗ 6, МСФЗ 14, МСБО 1, МСБО 8, МСБО 34, МСБО 37, МСБО 38, IFRIC 12, IFRIC 19, IFRIC 20, IFRIC 22, та SIC-32.</p> <p>При цьому не всі зміни оновлюють ці стандарти щодо посилань та цитат концептуальної основи так, щоб вони посилались на переглянutoю Концептуальну Основу. Деякі стандарти оновлено для розуміння, на яку версію Концептуальної Основи вони посилаються</p> <p>(Концептуальну Основу, прийняту РМСБО в 2001 р., Концептуальну Основу РМСБО від 2010 р., чи нову переглянutoю Концептуальну Основу від 2018 р.), або зазначення, що визначення в стандарті не оновлювались відповідно до нових визначень, наведених в переглянutoї Концептуальній Основі.</p>

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Зміни, які є дійсно оновленням, є чинними для річних періодів, що починаються 1 січня 2020 року або пізніше; при цьому допускається дострокове застосування.

7. РЕКЛАСИФІКАЦІЇ У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ ЗА ЗВІТНИЙ РІК ПОРІВНЯНО З ФІНАНСОВОЮ ЗВІТНІСТЮ ПОПЕРЕДНЬОГО РОКУ ТА ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК

Рекласифікації у фінансовій звітності за звітний рік порівняно з фінансовою звітністю попереднього року не здійснювалися. виправлення помилок попередніх періодів не здійснювалося.

8. РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ, ЩО ПІДТВЕРДЖУЄ СТАТТІ, ПОДАНІ У ЗВІТНОСТІ

8.1. Грошові кошти та їх еквіваленти

Станом на 31 грудня 2019 року порівняно зі станом на 31 грудня 2018 року суми грошових коштів Фонду представлені в наступній таблиці:

Грошові кошти	31 грудня 2019 р., тис. грн.	31 грудня 2018 р., тис. грн.
Грошові кошти в національній валюті на депозитних рахунках	91	64
Всього	91	64

8.2. Фінансові інвестиції

Станом на 31 грудня 2019 року порівняно зі станом на 31 грудня 2018 року суми фінансових інвестицій Фонду представлені в наступній таблиці:

Фінансові інвестиції	31 грудня 2019 р., тис. грн.	31 грудня 2018 р., тис. грн.
Облігації, погашення та отримання доходу за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України	100	66
• номіновані у гривні	100	66
Акції українських емітентів	0	1
Всього	100	67

В 2019 році управлінський персонал вирішив перекваліфікувати фінансові інвестиції з довгострокових фінансових інвестицій на поточні фінансові інвестиції. Це уточнення було необхідно, щоб показати, що всі фінансові інвестиції Фонду, є ліквідними, та Фонд може продати їх у будь-який момент для забезпечення здійснення пенсійних виплат учасникам Фонду або для погашення інших зобов'язань Фонду відповідно до законодавства. Фонд також може тримати фінансові інвестиції у портфелі заради отримання купонного доходу та в очікуванні погашення.

8.3. Дебіторська заборгованість

Дебіторська заборгованість за розрахункам з нарахованих доходів	31 грудня 2019 р., тис. грн.	31 грудня 2018 р., тис. грн.
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів у вигляді відсотків по депозитам в національній валюті	1	1
Всього	1	1

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

8.4. Кредиторська заборгованість та поточні забезпечення

Кредиторська заборгованість та поточні забезпечення	31 грудня 2019 р., тис. грн.	31 грудня 2018 р., тис. грн.
Кредиторська заборгованість за послуги обслуговуючим Фонд компаніям	1	1
Всього	1	1

8.5. Інші фінансові доходи

Фінансові доходи	2019 р., тис. грн.	2018 р., тис. грн.
Нараховані відсотки по депозитах	11	8
Нарахований купонний дохід по облігаціях внутрішньої державної позики	13	7
Всього	24	15

8.6. Інші доходи

Інші доходи	2019 р., тис. грн.	2018 р., тис. грн.
Дохід від реалізації фінансових інвестицій, в т.ч.	112	10
• облігацій внутрішньої державної позики (часткове та повне погашення)	112	10
Дохід від дооцінки цінних паперів, в т.ч.	18	9
• акцій українських емітентів	1	1
• облігацій внутрішньої державної позики	17	8
Дохід від зміни вартості довгострокових зобов'язань	4	3
Всього	134	22

8.7. Інші витрати

Інші витрати	2019 р., тис. грн.	2018 р., тис. грн.
Собівартість реалізованих фінансових інвестицій, в т.ч.	112	0
• облігацій внутрішньої державної позики	112	0
Втрати від уцінки цінних паперів, в т.ч.	14	18
• акцій українських емітентів	1	1
• облігацій внутрішньої державної позики	13	17
Витрати від зміни вартості довгострокових зобов'язань	22	12
Всього	148	30

8.8. Адміністративні витрати

Структура адміністративних витрат представлена в наступній таблиці:

Адміністративні витрати	2019 р., тис. грн.	2018 р., тис. грн.
Витрати на оплату послуг обслуговуючих Фонд компаній	10	7

8.9. Пенсійні внески та виплати учасникам

Показники на 31 грудня	2019 р., тис. грн.	2018 р., тис. грн.
Пенсійні внески, всього	42	30
- від фізичних осіб	42	30
- від роботодавців		

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Переведено пенсійних коштів до Фонду	0	0
Всього надходжень до фонду	42	30
Пенсійні виплати, всього	0	0
Переведено з Фонду до іншої фінансової установи	0	0
Всього, виплат та переведень учасникам	0	0

9. РОЗКРИТТЯ ІНШОЇ ІНФОРМАЦІЇ

9.1. Операції з пов'язаними сторонами

На вимогу п. 18 МСБО 24 «Розкриття інформації про зв'язані сторони» якщо суб'єкт господарювання здійснював операції зі зв'язаними сторонами протягом періодів, що охоплюються фінансовою звітністю, він повинен розкрити інформацію про характер відносин зі зв'язаними сторонами, а також інформацію про такі здійснені операції та залишки заборгованості, в тому числі зобов'язання, яку потребують користувачі для розуміння потенційного впливу цих відносин на фінансову звітність.

Станом на 31.12.2019 року пов'язаними особами Фонду, які могли вплинути на діяльність Фонду, були особи, визначені у п. 1.4.1., а саме :

Засновники Фонду, члени ради Фонду, компанії, що здійснюють обслуговування Фонду (Адміністратор Фонду, Компанія з управління активами та Банк-Зберігач).

Операції з обслуговуючими компаніями регламентовані Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення» та відповідними договорами. Будь-які операції, не передбачені Законом та договором, проводити між Фондом та його обслуговуючими компаніями заборонено.

Операцій між Фондом та членами ради Фонду та/або Засновниками Фонду у 2019 році не було.

9.2. Умовні зобов'язання та невизнані контрактні зобов'язання

Фонд не має умовних активів і зобов'язань, а також і невизнаних контрактних зобов'язань.

9.3. Судові процеси

Станом на 31.12.2019 року та протягом 2019 року Фонд не приймав участь у судових процесах.

9.4. Ризики

Фонд усвідомлює, що інвестиційна діяльність пов'язана з ризиками і вартість чистих активів у мінливому ринковому середовищі може суттєво змінитись унаслідок впливу суб'єктивних та об'єктивних чинників, вірогідність і напрям впливу яких заздалегідь точно передбачити неможливо. До таких ризиків віднесено кредитний, ринковий та ризик ліквідності. Ринковий ризик включає валютний ризик, відсотковий та інший ціновий ризик.

Управління ризиками Фондом здійснюється на основі розуміння причин виникнення ризику, кількісної оцінки його можливого впливу на вартість чистих активів та застосування інструментарію щодо його пом'якшення.

9.4.1. Кредитний ризик

Кредитний ризик – ризик того, що одна сторона контракту про фінансовий інструмент не зможе виконати зобов'язання і це буде причиною виникнення фінансового збитку іншої сторони. Кредитний ризик притаманний таким фінансовим інструментам, як поточні та депозитні рахунки в банках, облігації та дебіторська заборгованість.

Основним методом оцінки кредитних ризиків Фонду є оцінка кредитоспроможності контрагентів, для чого використовуються кредитні рейтинги та будь-яка інша доступна інформація щодо їх спроможності виконувати боргові зобов'язання. Відповідно до Інвестиційної декларації використовуються наступні методи управління кредитними ризиками:

— ліміти щодо боргових зобов'язань за класами фінансових інструментів;

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

- ліміти щодо боргових зобов'язань перед одним контрагентом (або асоційованою групою);
- ліміти щодо вкладень у фінансові інструменти відповідно до кредитних рейтингів за Національною рейтинговою шкалою;
- ліміти щодо розміщення депозитів у банках з різними рейтингами та випадки дефолту та неповернення депозитів упродовж останніх п'яти років.

Кредитний ризик: підсумкові кількісні дані на 31.12.2019 року

Одиниця виміру, тис. грн.

Активи	31.12.2019	Частка від активів, %	31.12.2018	Частка від активів, %
Облігації, погашення та отримання доходу за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України	100	52,08	66	50,29

9.4.2. Ринковий ризик

Ринковий ризик – це ризик того, що справедлива вартість або майбутні грошові потоки від фінансового інструмента коливатимуться внаслідок змін ринкових цін. Ринковий ризик охоплює три типи ризику: інший ціновий ризик, валютний та відсотковий. Ринковий ризик виникає у зв'язку з ризиками збитків, зумовлених коливаннями цін на акції, відсоткових ставок та валютних курсів. Фонд наражається на ринкові ризики у зв'язку з інвестиціями в акції, облігації та інші фінансові інструменти).

Інший ціновий ризик – це ризик того, що справедлива вартість або майбутні грошові потоки від фінансового інструмента коливатимуться внаслідок змін ринкових цін (окрім тих, що виникають унаслідок відсоткового ризику чи валютного ризику), незалежно від того, чи спричинені вони чинниками, характерними для окремого фінансового інструмента або його емітента, чи чинниками, що впливають на всі подібні фінансові інструменти, з якими здійснюються операції на ринку.

Основним методом оцінки цінового ризику є аналіз чутливості. Для пом'якшення цінового ризику Фонд використовує диверсифікацію активів та дотримання лімітів на вкладення в акції та інші фінансові інструменти, що встановлені в Інвестиційній декларації.

У 2019 році спостерігалось суттєве зменшення ринкових ризиків (переважно інших цінових ризиків), оскільки Українська біржа поновила свою діяльність та інші біржи працювали у звичайному режимі.

Суттєвих коливань індексів фондових бірж України протягом 2019 року не було, загалом за 2019 рік індекс ПФТС показав від'ємний зріст – 8,45% , індекс Української біржи зменшився на - 11,22% .

Враховуючі незначні об'єми вкладень Фонду в інструменти капіталу (акції), чутливість ринку цінних паперів, коливання ціни на акції та фондових біржах, тощо, не вплинуть значним чином на чисту вартість активів Фонду. Тобто ринковий ризик для Фонду є незначним.

9.4.3. Валютний ризик

Це ризик того, що справедлива вартість або майбутні грошові потоки від фінансового інструменту коливатимуться внаслідок змін валютних курсів.

Для управління валютними ризиками Фонд контролює частку активів, номінованих в іноземній валюті, у загальному обсязі активів. Оцінка валютних ризиків здійснюється на основі аналізу чутливості.

Визначення порогу чутливості Фонду здійснювалося на основі статистичних даних НБУ щодо динаміки курсу гривні до іноземних валют, на основі яких була розрахована історична волатильність курсу, що визначається як стандартне відхилення річної дохідності від володіння іноземною валютою за період.

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Валютні ризики Фонду виникають у зв'язку з володінням фінансовими інструментами, номінованими в іноземній валюті. Але, Фонд не має у своїх активах коштів (цінних паперів) номінованих в іноземній валюті та банківських металах. Тому валютний ризик не яким чином не впливає на вартість активів та інвестиційну діяльність Фонду.

9.4.4. Відсотковий ризик

Це ризик того, що справедлива вартість або майбутні грошові потоки від фінансового інструмента коливатимуться внаслідок змін ринкових відсоткових ставок. Фонд усвідомлює, що відсоткові ставки можуть змінюватись, і це впливатиме на справедливую вартість чистих активів.

Усвідомлюючи значні ризики, пов'язані з коливаннями відсоткових ставок у високоінфляційному середовищі, яке є властивим для фінансової системи України, Фонд контролює частку активів, розміщених у боргових зобов'язаннях у національній та іноземній валютах з фіксованою відсотковою ставкою.

Фонд здійснює моніторинг відсоткових ризиків та контролює їх максимально припустимий розмір. У разі зростання відсоткових ризиків Фонд має намір позбуватися боргових фінансових інструментів з фіксованою відсотковою ставкою. Моніторинг відсоткових ризиків здійснюється шляхом оцінки впливу можливих змін відсоткових ставок на вартість відсоткових фінансових інструментів.

У 2019 році почалось падіння дохідності по облігаціях, емітованих Міністерством фінансів України, а також банки почали знижувати ставки по банківських депозитах.

В 2019 році Національний банк України 5 разів зменшував облікову ставку з 18,0%, і станом на 31.12.2019 року облікова ставка НБУ була 13,5 %.

Активи, які наражаються на відсоткові ризики, тис. грн.

Тип активу	31.12.2019 р.	31.12.2018 р.
Облігації, погашення та отримання доходу за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України	100	66
<i>Частка в активах Фонду, %</i>	<i>52,08</i>	<i>50,29</i>
Депозитні рахунки в гривні	91	64
<i>Частка в активах Фонду, %</i>	<i>47,40</i>	<i>48,76</i>
РАЗОМ	191	130
<i>Частка в активах Фонду,%</i>	<i>99,48</i>	<i>99,05</i>

Слід зазначити, що облігації, погашення та отримання доходу за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України, мають мінімальний відсотковий ризик, тому що обертаються на ринку, їх оціночна вартість залежить від багатьох факторів (дохідність, строк до погашення, ціна на біржі тощо).

Протягом 2019 року по банківських депозитах Фонду не було зниження відсоткових ставок. Всі ставки залишились на рівні 2018 року. Таким чином, відсотковий ризик в 2019 році не яким чином не вплинув на інвестиційну діяльність Фонду.

9.4.5. Ризик ліквідності

Ризик ліквідності – ризик того, що суб'єкт господарювання матиме труднощі в ході виконання зобов'язань, пов'язаних із фінансовими зобов'язаннями, що погашаються шляхом поставки грошових коштів або іншого фінансового активу. Фонд не наражається на значні ризики ліквідності, оскільки його зобов'язання перед учасниками обмежуються наявними активами.

Для управління ризиком ліквідності Фонду контролюються обсяги ліквідних активів, які можуть бути конвертовані у грошові кошти упродовж п'яти днів. П'ять днів – це строк, протягом якого адміністратор пенсійного фонду повинен здійснити пенсійну виплату учаснику або перерахувати його кошти до іншої фінансової установи відповідно до заяви.

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Назва активу	31.12.2019		31.12.2018	
	менше ніж 5 днів	більш ніж 5 днів	менше ніж 5 днів	більш ніж 5 днів
Депозити в національній валюті	91	-	64	-
Державні облигації	100	-	66	-
Акції українських емітентів	-	-	1	-
Дебіторська заборгованість	-	1	-	1
Всього:	192	1	131	-
Поточні зобов'язання	-	1	-	1

9.5. Події після звітної дати

Фонд вважає що не існувало подій після звітної дати, які необхідно розкривати в даній примітці.

Примітки до фінансової звітності за рік, що закінчився 31 грудня 2019 року склав Адміністратор Фонду ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ АДМІНІСТРАТОР ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ"

Директор

Т.Г. Сальнікова

Головний бухгалтер

Л.М. Синозацька